

ANLATAN
**ANDREA
CAMILLERI**

Burun

RESİMLEYEN

**MAJA
GELIJA**

ÇEVİREN

KEMAL ATAKAY

9
Andrea Camilleri
BURUN

ÖZGÜN İSMİ: The story of THE NOSE
© 2010 Gruppo Editoriale L'Espresso S.p.A
© 2010 Andrea Camilleri
Tüm hakları saklıdır.

RESİMLEYEN: Maja Celija
ÇEVİRİ: Kemal Atakay
EDİTÖR: Seda Kostik
SAYFA UYARLAMA VE KAPAK UYGULAMA: Bahadır Erşik
KAPAK UYARLAMA: Ayşe Nur Ataysoy
GRAFİK TASARIM: Mucca Design, PSone

TÜRKÇE YAYIN HAKLARI
© 2017 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Sertifika No: 12746
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

ISBN: 978 605 4729 89 0

Baskı: Şubat 2017
Ertem Basım Ltd. Şti.
Nasuh Akar Mahallesi 25. Sokak No 19
Balgat Ankara
Tel: (312) 640 16 23
Sertifika No: 26886

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Şahkulu Mah. Büyük Hendek Cad. Brot Apt.
No: 4 D: 10, 34421 Beyoğlu İstanbul
Tel: (212) 245 08 39
domingo@domingo.com.tr

www.domingo.com.tr

Burun

Bir

Hani derler ya, ayağını denk almalı insan. Aziz okurlarım, Nikolay Gogol'un *Burun*'u gibi bir hikâyeyi kendi sözlerimle, kendi kalıbıma dökerek yeniden anlatmam, bir cahilin çizmeyi aşması gibi gelebilir size. Bacağı sakat birine "Hadi, 100 metre dünya şampiyonu ile yarış!" demek gibi bir şey.

Ben ilkokula giderken, 1931'de (!!!) öğretmenimiz yazı yazmayı öğretmek için çubuklar çizdirirdi bize. Yüzde yüz düz olması gereken dikey çizgiler... Nasıl desem, bilemiyorum; Gogol dünyaya üç dört başyapıt bırakmışken, sanki ben hâlâ çubuklar çizmekle meşgulüm. İtiraf etmeliyim ki, bu hikâyeyi biraz da tembelliğimden seçtim. Kısa bir hikâye anlatmakla, ne bileyim *Nişanlılar* ya da *İlyada*'nın öyküsünü birkaç sayfaya sığdırmak arasında dağlar kadar fark var, diye düşünmüştüm saf saf. Ama hesaplarımda yanılmışım, çünkü hikâye öyle yoğun ki, mikadoyu andırıyor. Mikado oyununu bilirsiniz, değil mi? Bir çubuğu yanlış oynatın yeter, başınız dertte demektir. Peki, nasıl

mı yaptım? Şöyle; Gogol'un anlattığı memurlar var ya –hani şu müdürlerini rahatsız etmemek için devlet dairelerinde bir yerden bir yere parmaklarının ucuna basarak, neredeyse nefeslerini tutarak gidip gelen memurlar– işte onların ürkek ihtiyatlılığıyla ilerledim hikâyenin içinde...

Tamam, tamam, daha fazla uzatmayacağım sözü. Hadi bakalım!

Bu, bir burnun hikâyesidir; yasal sahibinin suratından yok olup sırta kadem basan, kendine has, yüzde yüz bağımsız bir hayat sürmeye başlayan bir burnun. Yok, daha neler, diyeceksiniz. Hayır efendim, hiç de öyle değil! Unutmayalım ki, edebiyat bu tür olaylarla dolup taşar. Kesik eli adam öldürmeye devam eden bir karakteri mi istersiniz, giyotin mahkûmunun konuşmaya devam eden kellesi ile kurgu üzerine kurgu tasarlayanı mı... Genellikle, insanın tüylerini diken diken eden korku hikâyeleridir bunlar. Gogol'un hikâyesinin artısı, epey eğlenceli olması. Ne dersiniz, az şey mi?

Her şey 25 Mart 1832'nin şafağında, o zamanlar Rusya'nın başkenti olan Petersburg'da başladı. İşi berberlik olan İvan Yakovleviç, bir hayli erken uyanmış, fark ettiği ilk şey, sıcacık ekmeğin baştan çıkarıcı kokusu olmuştu. Bu normaldi; o saatte şehrin tüm sokakları mis gibi çıtır ekmek

kokardı. Yatağında biraz doğrulunca, sert mizaçlı ve saygıdeğer eşi Praskovya Osipovna'nın, tam o sırada fırından art arda taze ekmelekler çıkardığını gördü. İvan, aldığı ani bir kararla eşine "Bu sabah canım kahve istemiyor," dedi. "Onun yerine ekmelekle soğan yiyeceğim."

Aslında, ona kalsa önce güzel bir kahve içer, ardından soğan ekmeğin tadını çıkarırdı, ama Praskovya'dan ikisini birden istemenin imkânsız olacağını biliyordu, çünkü karısının bu tür densiz isteklere tahammülü yoktu. Kahveyi pek seven Praskovya "Oh ne âlâ!" diye düşündü. "Tamam o zaman; bu hödük soğan ekmeğini yesin, ben de onun payına düşen kahveyi içeyim." Sonra bir ekmelekle koydu masaya.

İvan için her şey söylenebilirdi, ama görgüsüz bir adam olduğu söylenemezdi. Nitekim ayağa kalktı ve kahvaltısına başlamadan önce, o dönemde berberler için bir tür iş kıyafeti olan setresini giydi. Sonra sofraya oturdu, tuzluğu önüne çekti, iki baş soğanı soyup mutlu ve huzurlu adam

ifadesi takınarak ekmeği bıçakla ortasından kesti.

Ve hemen, biraz da hayretle, ekmeğin ortasında tuhaf bir cismin, beyazımtırak bir şeyin bulunduğunu fark etti. İvan, önce bıçağın ucunu ekmeğe yaklaştırıp cismi kurcaladı, sonra işaret parmağıyla yokladı. Sert bir kütleydi. Ama ne kadar çabalarsa çabalasın, cismin ne olduğunu anlayamıyordu. İki parmağını uzattı, o şeyi tutup ekmekten çıkardı ve inceledi.

Bu bir burundu.

Hiç řüphe yoktu. Etlı, biçimli bir erkek burnuydu.

Afallayan İvan, burnu gerisin geri atıverdi; aklı almıyordu. Gözlerini yumdu, ovuşturdu, yeniden açtı. Burun hâlâ oradaydı. Eliyle dokundu.

Her şey gün gibi ortadaydı; bu bir burundu işte, basbayağı bir burun!

Ve İvan burna baktıkça, daha iyi anlıyordu ki, nasıl demeli, tanıdık bir burundu bu, bir biçimde rastlaşmış olduğu bir burundu. Yüzünde bir korku ifadesi belirmeye başladı.

Karısı olanları fark edip yaklaştı, sofradaki beyazımtırak şeyi gördü.

“Nedir bu?”

“Bir burun.”

Praskovya öfkelen-di. Kıpkırmızı kesilip bağır-maya başladı “Seni düzenbaz! Kimden kestin bu burnu, ha? Şimdi gidip polise şikâyet edeceğim seni!”

Berber karşı koymaya çalıştı, ama karısı onu susturdu.

“Sus, seni hergele! Zaten pek çok kişi söylemişti bana: Müşterileri tıraş ederken, burunlarını tutup öyle bir çekiyormuşsun ki, insanlar burunlarının nasıl olup da yerli yerinde kaldığına akıl erdiremiyorlarmış!”

Tam o esnada İvan ruhunu teslim ediyormuş gibi hissetti; çünkü burnu tanımıştı. Önemli bir adama, çarşamba ve pazar günleri tıraş ettiği Binbaşı Kovalev’e aitti.

“Dur, Praskovya!” diye yakardı. “Mahvolmamı mı istiyorsun? Şunu beze sarıp bir köşeye kaldırayım. Sonra alıp götürürüm.”

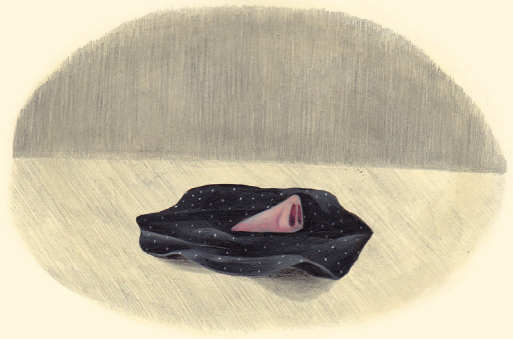
“Hayatta olmaz!” diye bağırdı karısı. “Kesik bir burnun benimle aynı odada kalmasına izin veremem! Dışarı, derhal dışarı!”

İvan, aklına üşüşen sorulardan serseme dönmüş, yerinden kıpırdamıyordu. Tüm bunlar nasıl olmuştu? Önceki akşam eve sarhoş mu gelmişti, ayık mı? Peki, ekmeğin pişmiş, burnun pişmemiş olması nasıl açıklanabilirdi? Bu arada, Praskovya yılmadan bağırıp çağırmaya devam ediyordu.

“Seni boş gezenin boş kalfası seni! Seni üçkâğıtçı seni! Hemen harekete geçmezsen polis çağıracağım!”

İvan, ayaklarında ağır çizmeleri, üstlerinde gümüş sırmalı kırmızı yakaları, bellerinde kılıçlarıyla polisleri gözünde canlandırınca titremeye başladı; polisler, kaşlarını çatmış, yüzlerinde korkunç bir ifadeyle ona bakıyor, bir burnu zorla alıkoymakla suçluyorlardı onu...

Sonunda, kalkacak gücü kendinde buldu, çizmelerini ayağına geçirdi, burnu bir beze sarıp dışarı çıktı. Niyeti, fırsatını bulur bulmaz burundan kurtulmaktı. Onu bir bina kapısının ya da bir kaldırım

taşının arkasına atacak, hatta yere düşürmüş gibi yapıp sonra önüne çıkan ilk sokağa sapacaktı. O sabah da ne sabahtı ama... İki de bir tanıdıklarına rastlıyor, ona nereye gittiğini ya da böyle erken kimi tıraş edeceğini soruyorlardı. Kısacası, bir türlü uygun ânı yakalayamadı.

Nihayet, yol bir an boşalır gibi olunca, umursamaz bir edayla yere bırakarak çıkından kurtulabildi. Ama aniden beliren bir bekçi onu bir güzel payladı ve “Düşürdüğün şeyi yerden al!” diye buyurdu. İvan, gıkını çıkarmadan söyleneni yaptı. Bu sırada, mağazalar ve dükkânlar açıldıkça, sokaktaki insan sayısı giderek artıyor ve içini derin bir karamsarlık kaplamaya başlıyordu. Birden onu böylesine kaygılandıran sorunun çözümü geldi aklına. Çok basitti; en yakın köprüye gidip burnu nehre atacaktı, o kadar.

Adımlarını sıklaştırarak, yeniden yola koyuldu.

KİM KİMDİR?

ANDREA CAMILLERI 1925'te, Sicilya'da doğdu, ergenlik yıllarını İkinci Dünya Savaşı koşullarında geçirdi. Çeşitli alanlara yayılan kariyerine tiyatrodan başlayıp televizyonda devam etti ve hep farklı görevler üstlendi. Her türden pek çok kitap yazdı, ama şaşırtıcı olan, yarattığı Montalbano karakteriyle büyük bir ün kazanmasıydı: Boğazına düşkün Sicilyalı bir komiser olan Montalbano, düşsel Vigata şehrinde yaşar, okumayı sever ve zaman zaman televizyona çıkar.

MAJA CELIJA 1977'de Slovenya'da doğdu. Anaokulu ve ilkokulu Tito Yugoslavya'sında, liseyi Tudman yönetimindeki Hırvatistan'da okudu. Milano Avrupa Tasarım Enstitüsü'nden mezun oldu ve daha sonra çizimleri dünyanın dört bir yanında sergilendi. Halen Pesaro'da yaşamaktadır, ama ikinci evi ormandır: Maja, hayvanlara ve mantarlara tutkundur.

SAVE THE STORY geçmişin engin denizinde boğulmak üzere olan bazı şeyleri yeni bininci yılda karaya çıkarmaya çalışan bir cankurtaran sandalıdır. ("Hepsi Sana Miras") markası taşıyan bu, kitap benzeri nesnelere tehlike altındaki türün örnekleridir.

SCUOLA HOLDEN 1994 yılında diğerlerinden farklı olma idealiyle Torino'da kurulmuştur. İçinde kitapların ve kahvenin hiç eksik olmadığı bir eve benzer. Burada, adına "Masalcılık" denilen gizemli bir iş üzerinde çalışılmakta; yani kitap, sinema, televizyon, tiyatro, çizgi film gibi mümkün olan her dilde öykü anlatmanın gizemli yolları araştırılmaktadır. Kısacası, sonuçları şaşırtıcı olan her şey bu okulun çalışma konusudur.

İşte bu seri de Ali'lere, Olivia'lara, Ayşe'lere, Arturo'lara, Beren'lere, Kostas'lara, Arman'lara, Pietro'lara, Julia'lara, İdil'lere, Sandra'lara, Thomas'lara, Duru'lara ve Arin'lere adanmıştır.

1

Gulliver

anlatan Jonathan Coe

2

Gılgamış

anlatan Yiyun Li

3

Nişanlılar

anlatan Umberto Eco

4

Cyrano de Bergerac

anlatan Stefano Benni

5

Suç ve Ceza

anlatan Abraham B. Yehoshua

6

Denizler Altında Yirmi Bin Fersah

anlatan **Dave Eggers**

7

Antigone

anlatan **Ali Smith**

8

Kral Lear

anlatan **Melania G. Mazzucco**

9

Burun

anlatan **Andrea Camilleri**

10

Don Juan

anlatan **Alessandro Baricco**